

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

**ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ
РЕВИЗИЈИ**

*КОМИСИЈЕ ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2020. ГОДИНУ*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
KANCELARIJA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

ИЗВЈЕШТАЈ
О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ
КОМИСИЈЕ ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2020. ГОДИНУ

Број: 02-16-1-913/21

Сарајево, јул 2021. године

Садржај

I	МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА	5
1.	МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА	5
2.	МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ	7
II	ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ	9
1.	КРИТЕРИЈУМИ	9
2.	РЕАЛИЗАЦИЈА РАНИЈИХ ПРЕПОРУКА	9
3.	СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА.....	10
4.	БУЏЕТ.....	13
5.	ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ	13
5.1	Преглед расхода и издатака из буџета.....	13
5.1.1	<i>Бруто плате и накнаде.....</i>	14
5.1.2	<i>Донације.....</i>	15
5.2	Биланс стања	15
6.	ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС АНГАЖОВАНИХ ЛИЦА	16
7.	ЈАВНЕ НАБАВКЕ.....	18
8.	КОМЕНТАРИ.....	20
ПРИЛОЗИ	20

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Мишљење независног ревизора се даје на основу проведене финансијске ревизије која обухвата ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима.

1. МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА

Мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја **Комисије за очување националних споменика Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Комисија)** који обухватају: биланс стања на 31.12.2020. године, преглед прихода, примитака и финансирања по економским категоријама, преглед расхода и издатака из буџета, по економским категоријама, посебне податке о платама и броју запослених, преглед динамике запошљавања, преглед сталних средстава у облику ствари и права, преглед капиталних улагања, преглед дознака из текуће резерве буџета, за годину која завршава на тај дан и анализу извршења буџета – текстуални дио, укључујући и резиме значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, финансијски извјештаји Комисије приказују истинито и фер, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине, обавеза и извора средстава на 31.12.2020. године и извршење буџета за годину која се завршава на наведени датум, у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Оснoв за мишљење

Ревизију смо обавили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI). Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у параграфу *Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја*.

Независни смо од **Комисије** у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу са тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе оснoв за наше мишљење.

Одговорности руководства за финансијске извјештаје

Руководство **Комисије** је одговорно за израду и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања на нивоу институција Босне и Херцеговине тј. Законом о финансирању институција БиХ, Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Ова одговорност подразумејева и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе услјед преваре или

грешке, одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје, као и одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена, које су разумне у датим околностима.

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе да ли су финансијски извјештаји као целина сачињени без значајног погрешног приказивања услијед преваре или грешке и издати извјештај независног ревизора који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је висок ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу са Међународним стандардима врховних ревизионих институција увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји.

Погрешни прикази могу настати услијед преваре или грешке и сматрају се значајним ако се разумно може очекивати да, појединачно или збирно, утичу на економске одлуке корисника донијете на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу са Међународним стандардима врховних ревизионих институција, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказивања финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизионе поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизионе доказе који су довољни и примјерени да обезбиједу основ за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказивања насталог услијед преваре је већи од ризика насталог услијед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно изостављање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- Стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизионе поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о успјешности интерних контрола.
- Оцјењујемо примјереност кориштених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објаве које је створило руководство.
- Оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и да ли финансијски извјештаји одражавају трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

Са руководством комуницирамо у вези са, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним налазима ревизије, укључујући и оне који се односе на значајне недостатке у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

2. МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ

Мишљење с резервом

У вези са ревизијом финансијских извјештаја **Комисије** за 2020. годину, извршили смо и ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима.

Према нашем мишљењу, осим за наведено у параграфу Основ за мишљење с резервом, активности, финансијске трансакције и информације Комисије за 2020. годину у складу су, у свим материјалним аспектима, са законима и другим прописима који су дефинисани као критерији за дату ревизију.

Основ за мишљење с резервом

Као што је наведено у Извјештају:

- 1) запошљавање на одређено вријеме није вршено уз досљедну примјену Закона о раду у институцијама БиХ (тачка 6. Извјештаја).

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и ISSAI 4000 - Стандард за ревизију усклађености. Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у параграфу *Одговорности ревизора за ревизију усклађености*.

Независни смо од **Комисије** у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу са тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Скретање пажње

Не изражавајући даљу резерву на мишљење о усклађености, скрећемо пажњу на следеће:

- коефицијенти на основу којих се врши обрачун плате члановима Комисије још увијек нису потврђени у Закону о платама и накнадама у институцијама БиХ и поред ургенција Комисије Министарству финансија и трезора БиХ као надлежној институцији (тачка 5.1.1 Извјештаја);
- путем уговора о дјелу и уговора о привременим и повременим пословима ангажована су лица у континуитету или током већег дијела године за обављање послова систематизованих радних мјеста или по опису сличних пословима постојећих радних мјеста (тачка 6. Извјештаја);
- уочени су недостаци у процесу јавних набавки који се односе на реализацију издатака (гориво и интернет) на основу истеклих оквирних споразума, отварање понуде и достављање доказа о испуњености услова након рока предвиђеног тендерском документацијом и прихватање докумената којим се не доказује испуњеност услова на дан отварања понуда (тачка 7. Извјештаја).

Одговорности руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, руководство **Комисије** је такође одговорно да обезбиједи да су активности, финансијске трансакције и информације у складу са прописима којима су регулисане и потврђује да је током фискалне године обезбиједило намјенско, сврсисходно и законито коришћење расположивих средстава за остваривање утврђених циљева, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле.

Одговорности ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације у свим материјалним аспектима, у складу са законима и другим прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура, како би прибавили ревизионе доказе о томе да ли се средства користе за одговарајуће намјене и да ли је пословање **Комисије**, према дефинисаним критеријумима, усклађено са релевантним законима и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање субјекта ревизије. Такође, наша одговорност подразумијева и оцјену финансијског управљања, функције интерне ревизије и система интерних контрола.

Сарајево, 19.07.2021. године

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Хрвоје Твртковић, с.р.

**ЗАМЈЕНИК
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА**

Јасмин Пилица, с.р.

**ЗАМЈЕНИК
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА**

Ранко Крсман, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

1. КРИТЕРИЈУМИ

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености. Ревизија финансијских извјештаја и ревизија усклађености подразумијева процес објективног прикупљања и процјењивања доказа, како би се утврдило да ли су предмети ревизије, тј. финансијски извјештаји, као и активности, финансијске трансакције и информације, усклађени са одговарајућим критеријумима који су садржани у законима и другим прописима. Критеријуми представљају упоредне параметре који се користе како би се дала оцјена предмета ревизије.

За оцјену усклађености са законима и другим прописима кориштени су сљедећи критеријуми:

- Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2020. годину
- Закон о платама и накнадама у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о порезу на доходак и Закон о доприносима (ФБиХ и РС)
- Закон о јавним набавкама и подзаконски акти
- Закон о државној служби у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о раду у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о управи и подзаконски акти
- Закон о финансирању институција БиХ.

2. РЕАЛИЗАЦИЈА РАНИЈИХ ПРЕПОРУКА

Канцеларија за ревизију извршила је финансијску ревизију Комисије за 2019. годину, сачинила Извјештај о финансијској ревизији и дала позитивно мишљење на финансијске извјештаје и позитивно мишљење на усклађеност са законима и другим прописима, са скретањем пажње на коефицијенте за обрачун плата члановима Комисије (који нису усаглашени са Законом о платама), на континуирано обављање послова путем уговора о дјелу као и закључивање уговора из донаторских средстава са стално запосленима.

У Извјештају о обављеној финансијској ревизији Комисије за 2019. годину дате су препоруке у циљу отклањања уочених неправилности. Комисија је поступила у складу са чланом 16. тачка 3. Закона о ревизији институција БиХ и обавијестила нас о предузетим активностима на реализацији датих препорука у циљу превазилажења неправилности идентификованих у Извјештају о обављеној финансијској ревизији за 2019. годину.

Увидом у предузете активности, дајемо осврт на реализацију препорука:

Р.бр.	Оцјена реализације препоруке	Реализована	Реализација у току	Нереализована
1.	Успостављене су контролне активности провјере фактурисаних цијена код трошкова регистрације и осигурања возила.	●		
2.	Фактурисање закупа за канцеларије у Бањој Луци и Мостару је вршено на основу важећих анекса уговора, потписаних у 2020. години.	●		

Р.бр.	Оцјена реализације препоруке	Реализована	Реализација у току	Нереализована
3.	Комисија је 2019. године упутила иницијативу Министарству финансија и трезора БиХ за допуну члана 21. Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ, а ни након ургенција Комисије није било активности надлежних институција, због чега коефицијенти за обрачун плата члановима Комисије још увијек нису потврђени у законским прописима.			
4.	У Комисији је и у току 2020. године настављена пракса потписивања уговора о дјелу и уговора о повременим и привременим пословима за систематизована радна мјеста и послове који се по опису могу препознати у описима послова систематизованих радних мјеста.			
5.	Комисија је за 2020. годину реалније планирала средства за уговоре о дјелу и повремене и привремене послове, а констатована одступања су мања него претходне године.			
6.	Обезбијеђена је овјера надзорног органа по рачунима у оквиру пројекта превентивне конзервације и рестаурације збирки Земаљског музеја.			
7.	За радове реализоване по уговорима од 2016. до 2020. године у оквиру пројекта конзервације збирки Земаљског музеја БиХ – фаза 1 потписани су записници са Земаљским музејом. За робу и радове у 2020. години записници су потписивани по завршетку радова и приложени су уз фактуре или ситуације.			
8.	Није договорена шема књижења за радове на туђим објектима који се евидентирају на конту у оквиру уговорених услуга.			
9.	Комисија је правовремено донијела одлуку о попису средстава за 2020. годину, а радње по одлукама о расходању ће бити проведене у 2021. години.			
10.	Пријем једног запосленика извршен је без провођења конкурсне процедуре, а уговори на одређено вријеме закључени на три мјесеца су продужавани током године.			
11.	Члан Комисије који је од 2018. године испуњавао услове за старосну пензију поднио је захтјев за пензионисање мало прије истека мандата, чиме је формално реализована препорука из ранијих година.			
12.	Нису правовремено покренуте процедуре јавних набавки за набавку интернет услуга и горива, док је набавка услуга лекторисања покренута на вријеме.			
13.	Код тестираних поступака јавних набавки утврђени су недостаци, те је кашњење приликом отварања понуда у једном поступку утицало на закључење уговора са добављачем.			

3. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА

Комисија је одговорна за креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја и усклађеност пословања са законима и другим прописима.

Организација и руковођење

Унутрашња организација и начин рада Комисије утврђени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији који је ступио на снагу у фебруару 2017. године, након прибављене сагласности Предсједништва БиХ. Правилником о унутрашњој организацији Комисије утврђена је унутрашња организација и систематизација радних мјеста, руковођење и друга питања од значаја за унутрашњу организацију и рад Комисије. Истим је систематизовано 21 радно мјесто за 36 запослених, укључујући домаће чланове Комисије (именована лица) и њихове савјетнике.

Чланове Комисије (три домаћа и два међународна) именује Предсједништво БиХ на период од пет година, без провођења конкурсне процедуре. Од разрешења међународних чланова (у мају 2016. године), Комисија у свом саставу има само домаће чланове, који на основу Одлуке о допуни Одлуке о Комисији¹ усвајају опште акте са три гласа-консензусом домаћих чланова. Домаћи чланови Комисије су у току године обављали именовану функцију у складу са именовањима из јануара 2016. године. Нови чланови Комисије именовани су у фебруару 2021. године.

Стручне и административне послове за потребе Комисије обавља Секретаријат Комисије којим руководи извршни званичник. Извршног званичника именује Комисија на период од пет година уз могућност једног реизбора, а након окончања процедуре јавног огласа којег проводи Агенција за државну службу Босне и Херцеговине. Извршном званичнику је истекао мандат у априлу 2020. године, а према достављеним информацијама, тадашњи чланови Комисије нису расписивали јавни оглас због тада актуелне ситуације услјед пандемије узроковане коронавирусом. Активности на именовању извршног званичника нису покренуте ни до окончања завршне ревизије (мај 2021. године). Сматрамо да ситуација са пандемијом не може бити оправдање за непровођење активности у вези са именовањем извршног званичника, јер у наведеном периоду нису суспендоване активности Агенције за државну службу БиХ путем које се требао провести јавни оглас.

ПРЕПОРУКА 1

Комисија је дужна провести процедуру за попуњавање радног мјеста извршног званичника у складу са прописима, расписивањем јавног огласа путем Агенције за државну службу БиХ.

Функционисање система интерних контрола

Поступцима ревизије уочили смо слабости у функционисању интерних контрола у Комисији које се односе на следеће:

- регрес за годишњи одмор исплаћен је двојици чланова Комисије прије доношења рјешења о коришћењу годишњег одмора (исплата извршена у јулу, а рјешење о годишњем одмору донесено у новембру 2020. године);
- поједини путни налози за коришћење личних возила у службене сврхе садрже само обрачун коришћења возила, без доказа о удаљености између наведене релације и доказа о цијени горива;

¹ Одлука Предсједништва БиХ број 01-50-1-2062-19/16 од 25.05.2016. године, донесена на период до 30.05.2017. године (Службени гласник БиХ број 42/16)

- за једно службено возило је плаћена путарина путем ТАГ уређаја у мјесецу у коме у колском налогу није евидентирано коришћење тог возила.

ПРЕПОРУКА 2

Комисија треба водити рачуна да приликом исплате накнаде за регрес постоје услови за њихову исплату и да су одобрени актом којим се потврђује постојање тих услова.

ПРЕПОРУКА 3

Потребно је да Комисија, на основу свих доступних података, обезбиједи сврсисходнију контролу евиденција о коришћењу возила.

Финансијско управљање и контрола

Систем финансијског управљања и контроле је имплементиран у складу са Законом о финансирању институција БиХ², Приручником за финансијско управљање и контролу и Смјерницама за провођење процеса управљања ризицима у институцијама БиХ. Активности на мапирању процеса, процјени ризика и сачињавању Регистра ризика, доношењу Плана контрола и измјене Правилника о измјенама и допунама Правилника о финансијском управљању и контроли Комисија је окончала у 2019. години. У 2020. години није било нових активности на ажурирању регистра ризика, јер се радна група за финансијско управљање и контролу није састајала због пандемије узроковане коронавирусом.

Комисија је попунила образац Годишњег извјештаја о финансијском управљању и контроли за 2020. годину у коме је навела мјере које планира предузети за даљи развој система финансијског управљања по компонентама COSO модела. Мјере за даљи развој финансијског управљања и контроле базиране су на Упитнику о самопроцјени и компонентама за које је Комисија утврдила да не постоје или нису адекватне (елементи средњорочног планирања, ажурирање правилника о унутрашњој организацији у вези са финансијским управљањем и контролом, оперативни годишњи план активности за успостављање система финансијског управљања и контроле, недовољна функционалност система успостављених у Министарству финансија и трезора за интерно извјештавање руководства).

Интерна ревизија

У складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ³ и Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ⁴, обављање интерне ревизије у Комисији у надлежности је Јединице интерне ревизије у Министарству цивилних послова БиХ. Надлежна Јединица интерне ревизије у Стратешком плану за 2020-2022. и Годишњем плану за 2020. годину није планирала обављање интерне ревизије у Комисији.

² Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13

³ Службени гласник БиХ, број 27/08 и 32/12

⁴ Службени гласник БиХ, број 49/12 И 69/12

4. БУЏЕТ

Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2020. годину⁵ Комисији су одобрена средства у износу од 1.363.000 КМ, од чега су текући издаци 1.361.000 КМ, а капитални издаци 2.000 КМ.

Поред средстава одобрених у буџету, Комисија је располагала средствима донација у износу од 729.992 КМ која су пренесена из претходне године. Са донаторским средствима, укупна расположива средства су износила 2.092.992 КМ.

Укупно извршење за 2020. годину износило је 1.389.075 КМ, од чега се на буџетска средства односи износ од 1.266.323 КМ (93% расположивог буџета), а на донаторска средства износ од 122.752 КМ (17% расположивих донаторских средстава).

На основу одлуке Министарства финансија и трезора БиХ, Комисији је у децембру 2020. године одобрено реструктурисање у укупном износу од 31.000 КМ. Повећање средстава у износу од 31.000 КМ тражено је на накнадама трошкова (за отпремнине због одласка у пензију и топли оброк). Члан Комисије је захтјев за пензионисање поднио у децембру 2020. године, а средства нису планирана буџетом Комисије. Умањење средстава је извршено на позицијама текућих издатака, од чега је најзначајније на позицији уговорених услуга, за које је у захтјеву за одобрењем реструктурисања наведено да је низак степен реализације због мјера ограниченог кретања и немогућност ангажовања стручних тимова и експерата за рад на терену услјед пандемије проузроковане коронавирусом.

5. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

Комисија је сачинила Годишњи финансијски извјештај за 2020. годину и доставила га надлежним органима и институцијама у складу са важећим прописима.

Анализом биљешки уз финансијске извјештаје констатовали смо да су наведена кратка образложења годишњег извршења буџета, са констатацијама о извршењу појединих економских категорија, и врло кратка образложења за билансне позиције наведене у билансу стања.

У сету финансијских извјештаја недостају образложења о примјени правилника за телефоне, возила и репрезентацију.

5.1 Преглед расхода и издатака из буџета

У прегледу расхода и издатака по економским категоријама-збирно, у периоду од 01.01. до 31.12.2020. године, укупно остварени расходи исказани су у износу од 1.389.075 КМ, што је за 703.917 КМ мање у односу на расположива средства за 2020. годину.

Значајни расходи из буџета **за непосредну потрошњу** односе се на: бруто плате и накнаде (1.010.249 КМ), накнаде трошкова запослених (112.432 КМ), путне трошкове (15.773 КМ), телефонске и поштанске услуге (17.976 КМ), унајмљивање имовине (23.223 КМ) и уговорене услуге (67.128 КМ).

⁵ Службени гласник БиХ број 46/2020 од 31.07.2020. године

Остали значајни расходи односе се на **новчане донације** које су реализоване у износу од 122.752 КМ.

Преглед расхода и издатака из буџета приказан је у Табели I у прилогу Извјештаја.

5.1.1 Бруто плате и накнаде

Бруто плате и накнаде исказане су у износу од 1.010.249 КМ, од чега нето плате и накнаде износе 586.423 КМ, а порези и доприноси 423.826 КМ. Исплаћене бруто плате се односе на просјечан број од 29 запослених.

Примјена коефицијената за обрачун плате члановима Комисије је још увијек заснована на коефицијентима који су у Закону о платама у институцијама БиХ утврђени за слична радна мјеста (омбудсмен за заштиту људских права у БиХ), без њихове верификације у законским прописима.

Одредбе Закона о платама у институцијама БиХ, у дијелу који се односи на плате члановима Комисије, нису измијењене (допуњене) ни током 2020. године, а обрачун плата се врши на основу коефицијената који су у Закону о платама утврђени за омбудсмена за заштиту људских права у БиХ.

У нашим извјештајима за претходне године истицали смо проблематику примјене коефицијената, која датира још од 2017. године, и указали на потребу да исплата плате буде заснована на коефицијентима који су утврђени (или потврђени) кроз законске прописе, а не на основу сагласности Министарства финансија и трезора БиХ и аналогije којом су се руководили приликом давања сагласности.⁶

Комисија је у 2020. и 2021. години упутила ургенцију Министарству финансија и трезора БиХ у вези са иницијативом, која је поменутом Министарству достављена у 2019. години, а односила се на допуну Закона о платама у институцијама БиХ. У одговору достављеном Комисији наведено је да ће Министарство размотрити достављени захтјев, те уколико се исти покаже оправданим укључити га приликом прве измјене и/или допуне Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ. Нејасно је у ком смислу ће Министарство размотрити оправданост захтјева, јер је још 2017. године дало сагласност на примјену коефицијената.

ПРЕПОРУКА 4

Комисија треба и даље инсистирати код надлежних институција да се кроз законске прописе потврде коефицијенти из докумената који се примјењују приликом обрачуна плата члановима Комисије, те на тај начин обезбиједи потпуна законитост у њиховој примјени.

⁶ Приликом давања сагласности, Министарство финансија и трезора БиХ је навело да се руководило принципима из члана 3. Закона о платама и аналогних платних разреда и коефицијената за постојећа слична радна мјеста, те да се у складу са одредбама члана 21. и 51. Закона о платама радно мјесто члана Комисије може разврстати у платни разред са коефицијентом 8.

Распоређивање запослених унутар платних разреда Примјеном методологије за распоређивање запосленог унутар платних разреда⁷ у више унутрашње платне разреде (први и други платни разред) помјерена су три државна службеника и један запосленик. Као критериј је кориштена оцјена у протеклом периоду и стицање вишег степена образовања. Рјешења о утврђивању коефицијената донесена су у децембру 2020. године, са исплатом од септембра 2020. године, како је наведено у Методологији за распоређивање запосленог унутар платног разреда.

5.1.2 Донације

У току 2020. године Комисија је располагала средствима новчаних донација у укупном износу од 729.992 КМ. Укупно извршење донација износило је 122.752 КМ, а расходи се односе на уговоре о привременим и повременим пословима и уговоре о дјелу (41.421 КМ са порезима и доприносима), остале неспоменуте услуге и дажбине (74.731 КМ) и капитални издаци (6.600 КМ).

Реализација средстава намијењених за превентивну конзервацију збирки Земаљског музеја није пратила планирану динамику, што је утицало на укупну реализацију донација. Код осталих новчаних донација, за које су отворени појединачни пројектни кодови, није било реализације већ неколико претходних година.

Увидом у реализацију из средстава донација утврдили смо да Комисија није измијенила начин евидентирања издатака који се реализују кроз пројекте обнове или рестаурације на објектима који имају статус националних споменика. Издаци се евидентирају на конту осталих неспоменутих услуга и дажбина, а утврђивање новог начина књижења са Министарством финансија и трезора БиХ је планирано приликом припреме буџета за 2021. годину. У току ревизије смо обавијештени да није било активности по том питању, па је и у 2021. години задржано планирање средстава на досадашњи начин, тј. на позицији уговорених услуга.

ПРЕПОРУКА 4

Потребно је да Комисија, у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ, које је надлежно за систем главне књиге и примјену контног плана, успостави евидентирање издатака за обнову или рестаурацију на туђим објектима путем конта који јасно указују на суштину пословне промјене.

У току ревизије смо утврдили да је Комисија, на основу датих препорука, потписала записнике са власником објекта на ком је вршена реализација пројекта обнове за радове извршене у протеклом периоду (2016-2020) и радове који су завршени у току 2020. године.

5.2 Биланс стања

У билансу стања на 31.12.2020. године исказана су укупна средства у износу од 69.884 КМ. Укупне обавезе са изворима средстава исказане су у износу од 174.300 КМ.

⁷ Методологија за распоређивање запосленог унутар платног разреда (Службени гласник БиХ број 6/12) и Методологије о измјенама и допунама Методологије за распоређивање запосленог унутар платног разреда (Службени гласник БиХ број 76/20)

Значајне ставке биланса стања односе се на краткорочна потраживања (24.069 КМ), неотписану вриједност сталних средстава (45.815 КМ), обавезе према добављачима-физичким и правним лицима (19.454 КМ), обавезе према запосленима (109.032 КМ).

Комисија је извршила попис сталних средстава, новчаних средстава, потраживања и обавеза, те ситног инвентара и материјала на 31.12.2020. године. Стална средства предложена за расход биће евидентирана у пословним књигама у 2021. години.

Биланс стања приказан је у Табели II у прилогу Извјештаја.

6. ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС АНГАЖОВАНИХ ЛИЦА

Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2020. годину, Комисији је одобрен број од 31 запосленог. На 31.12.2020. године Комисија је имала 28 запослених, од чега је 26 запослено на неодређено вријеме⁸, а двоје на одређено вријеме.

У периоду од 01.01. до 31.12.2020. године на неодређено вријеме примљена су два државна службеника и један запосленик путем јавног оглашавања упражњених радних мјеста. До пријема у стални радни однос, два запослена су била ангажована путем уговора на одређено вријеме. У истом периоду престао је радни однос за два члана Комисије: један члан је поднио захтјев за пензионисање⁹ пред истек мандата, на основу услова за старосну пензију које је остварио 2018. године, а други је споразумно раскинуо радни однос са 01.09.2020. године. Оба члана су, до разрјешења у фебруару 2021. године, обављала именовану функцију у статусу лица које није у радном односу, што је један од начина утврђених у Одлуци о измјени Одлуке о Комисији¹⁰ и у Правилнику о унутрашњој организацији Комисије.

Комисија је извршила оцјењивање државних службеника и запосленика, а полугодишње извјештаје о оцјењивању државних службеника прослиједила Агенцији за државну службу БиХ.

Поступцима ревизије утврђено је сљедеће:

Пријем запослених на одређено вријеме: Комисија је на крају 2020. године имала два лица ангажована путем уговора о раду на одређено вријеме. У току ревизије смо утврдили да се један уговор, закључен у претходном периоду, односи на послове савјетника члана Комисије, а ангажман је трајао до датума истека уговора у фебруару 2021. године. Други ангажман на одређено вријеме реализован је без претходно проведене конкурсне процедуре прописане Законом о раду у институцијама БиХ¹¹, закључивањем уговора о раду у трајању од три мјесеца, у континуитету током године и без прекида између уговора. Имајући у виду чињеницу да су са истим запослеником на сличан начин закључени уговори о раду на одређено и у 2019. години, може се констатовати да је кршење прописа о провођењу конкурсне процедуре и продужавањем уговора о раду на одређено, без прекида у току године, вршено у циљу стварања услова за пријем у стални радни однос, што је и реализовано у 2021. години.

⁸ Именовано лице-члан Комисије је укључен у број запослених на неодређено вријеме, док преостала два члана са 31.12.2020. године нису имали статус лица у радном односу

⁹ Захтјев поднесен у децембру 2020. године

¹⁰ Додат нови став (5) којим је утврђено да три члана Комисије у правилу заснивају радни однос у Комисији и утврђена накнада уколико не заснују радни однос

¹¹ Службени гласник БиХ, бр. 26/04, 7/05, 48/05, 50/08, 60/10, 32/13 и 93/17

ПРЕПОРУКА 6

Приликом пријема запослених Комисија је обавезна у потпуности примјењивати одредбе Закона о раду у институцијама БиХ и водити рачуна о дужини ангажовања запосленика по наведеном основу.

Уговори о дјелу и уговори о повременим и привременим пословима: Издаци по основу уговора о дјелу у 2020. години планирани су у буџету у износу од 10.000 КМ, а

Уговори о дјелу и уговори о привременим и повременим пословима односе се на послове систематизованих радних мјеста или су по опису слични пословима постојећих радних мјеста.

реализовани су у нето износу од 11.545 КМ. Ангажовано је укупно пет извршилаца, од чега су три ангажована у трајању од по један мјесец, а два су ангажована у периоду од три и четири мјесеца. Поред уговора о дјелу, Комисија је

ангажовала седам лица путем уговора о привременим и повременим пословима. За ове уговоре планирана су буџетска средства у износу од 32.000 КМ, а издаци су реализовани у износу од 27.227 КМ.

Поступцима ревизије утврђено је сљедеће:

- ангажман једног лица вршен за послове систематизованог радног мјеста (савјетник члана Комисије), наизмјенично путем уговора о дјелу и путем уговора о привременим и повременим пословима, у зависности од расположивих средстава на овим позицијама;
- два лица ангажована су у континуитету током године за обављање послова систематизованих радних мјеста која су попуњена, а у Комисији нисмо добили образложења о потреби ангажовања запослених путем ових уговора;
- једно лице ангажовано је у континуитету током године, а једно у периоду од четири мјесеца за обављање послова који се могу повезати са описом послова систематизованих радних мјеста.

Ангажовање по основу уговора о дјелу и уговора о привременим и повременим пословима константно је присутно у дужем временском периоду и поред препорука ревизије у ранијем периоду. Ангажмани по основу ових уговора не представљају добру праксу и начин обављања послова који нису привременог карактера.

ПРЕПОРУКА 7

Комисија треба прекинути праксу ангажовања лица путем уговора о дјелу за обављање послова систематизованих радних мјеста и послова који нису привременог карактера.

Из донаторских средстава су реализовани уговори о дјелу у износу од 200 КМ и уговори за привремене и повремене послове у износу од 34.907 КМ. Путем уговора о дјелу ангажовано је једно лице, а три лица (спољни сарадници) су ангажована путем уговора о привременим и повременим пословима за реализацију пројекта рестаурације збирки Земалског музеја.

7. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Комисија је донијела План јавних набавки за 2020. годину, како је прописано Законом о јавним набавкама¹². Одлуком извршног званичника именована је једна комисија за провођење поступака јавних набавки у 2020. години.

Током ревизије процеса јавних набавки констатовали смо да Комисија објављује одлуке о додјели уговора на својој интернет страници, али да је број објављених одлука мањи од броја поступака из прегледа који нам је достављен током обављања ревизије. Такође смо уочили да на интернет страници није објављен образац за праћење уговора (задња објава је за 2019. годину).

Према презентованим подацима, Комисија је у 2020. години провела 25 поступака јавних набавки из текућих издатака путем конкурентског захтјева, један поступак за услуге из Анекса II, дио Б, те један конкурентски поступак из капиталних издатака. Након претходно проведених поступака, укупна вриједност закључених уговора износила је **193.343** КМ (186.147 КМ из текућих издатака и 7.196 КМ из капиталних издатака). Поред тога, Комисија је провела директне поступке и закључила уговоре у вриједности од 16.428 КМ.

Увидом у реализацију укупно покренутих поступака јавних набавки те тестирањем процедура окончаних поступака јавних набавки који се односе на набавке канцеларијског и компјутерског материјала (уговори за лот 1 у износу од 4.965 КМ и лот 2 у износу од 4.986 КМ), услуге лекторисања (оквирни споразум у износу од 10.480 КМ), радове на рестаурацији депоа Земаљског музеја (63.008 КМ), радове на водоводној и канализационој мрежи Земаљског музеја (36.020 КМ), услуге израде главног пројекта електроинсталација Земаљског музеја (28.800 КМ), радове на рестаурацији депоа 7 Земаљског музеја (33.890 КМ)¹³, компјутерску опрему (6.600 КМ) и набавку услуга подршке-лиценци (директни споразум у износу од 3.259 КМ) утврђени су недостаци које наводимо у наставку.

У тестираним процедурама утврдили смо сљедеће недостатке:

- До закључења новог оквирног споразума за набавку горива (јуни 2020. године) Комисија је вршила набавку од добављача по ранијем оквирном споразуму који је истекао у септембру 2019. године. Мада је укупна реализација услуга вриједносно у оквиру износа ранијег оквирног споразума, напомињемо да је истекао рок на који је оквирни споразум закључен.
- Услуге интернета су реализоване на основу уговора који је истекао почетком августа 2020. године, а до краја године није покренут нови поступак, иако је у плану јавних набавки планиран за IV квартал.
- Отварање понуда у поступку набавке радова на водоводној и канализационој мрежи у Земаљском музеју није обављено на дан који је предвиђен у тендерској документацији. Због болести предсједника комисије, отварање је обављено након 20 дана од рока дефинисаног у тендерској документацији, те су и остале радње у поступку и закључење уговора реализовани са закашњењем. Комисија није користила могућност да у случају оправданог одсуства послове у комисији обаве замјенски чланови из одлуке о именовану комисије за јавне набавке.
- Код набавке услуга лекторисања докази о испуњавању услова за личну способност достављени су након рока утврђеног у тендерској документацији.

¹² Службени гласник БиХ, број 39/14

¹³ Уговор закључен у фебруару 2021. године

Према презентованим информацијама, Комисија је усмено дала сагласност на продужење рока, због обавезе добављача да прибави документе из надлежних институција. Ови документи су требали бити обезбијеђени код добављача у року који је наведен у тендерској документацији, па усмено продужење рока није било потребно.

- Мада су у тендерској документацији наведене одредбе о старости докумената којим се доказује испуњеност услова по питању личне способности, у поступку набавке услуга лекторисања докази су достављени са датумом који потврђује стање након рока за отварање понуда, а не у моменту отварања и оцјене понуда (доказима се потврђује стање на датуме када су издати - 20.10.2020. и 21.10.2020. године, а датум достављања понуде је 07.09.2020. године), због чега се каснило са њиховим достављањем (наведено у претходном пасусу). Сличну ситуацију са једним од доказа о испуњености услова смо уочили код поступка набавке радова за рестаурацију депоа Земаљског музеја, у коме је достављено увјерење надлежног органа којим се потврђује стање на дан који је старији од прописаних три мјесеца.

ПРЕПОРУКА 8

Комисија треба покренути процедуре јавних набавки прије истека раније закључених оквирних споразума/уговора, како би се обезбиједио континуитет у набавци роба и услуга и реализација издатака на основу важећих уговора.

ПРЕПОРУКА 9

Комисија је дужна приступити отварању понуда на датум који је одређен у тендерској документацији, а у случају оправдане одсутности именованих чланова комисије за провођење јавних набавки обезбиједити присуство замјенских чланова.

ПРЕПОРУКА 10

Потребно је да се Комисија приликом оцјене доказа о испуњености услова у потпуности придржава рокова за њихово достављење, без измјена које су настале због недовољно прецизних одредби из тендерске документације или неадекватне информисаности понуђача о обавезама у вези са достављањем тих доказа.

ПРЕПОРУКА 11

Поред одредби о старости докумената којим се доказује испуњеност услова прописаних у тендерској документацији, Комисија треба ставити и информацију да накнадно достављени докази требају да садрже чињенице које су важиле на дан достављања понуде.

Поред наведених недостатака, констатовали смо неусклађености података у обавјештењу и тендерској документацији по питању гаранција (у истом поступку се у једном документу наведени захтјев у погледу гаранције, у другом наведено да се не траже), навођења врсте документа који ће се закључити (наведен оквирни споразум, закључен уговор), што може изазвати недоумицу код понуђача у погледу припреме понуде. Код набавке компјутерске опреме није тражено да се наведе модел опреме, због чега је накнадно тражено појашњење и кашњење у заказивању е-аукције и даље радње у поступку набавке. У нацрту уговора уз тендерску документацију и у закљученим уговорима за радове на

рестаурацији депоа Земаљског музеја (два поступка) није наведено од када тече рок за извршење уговора.

Наведени недостаци нису утицали на избор добављача и, по нашој процјени, нису значајније утицали на примјену општих принципа утврђених Законом о јавним набавкама, али указујемо на њих како се не би поновили у наредним поступцима јавних набавки.

8. КОМЕНТАРИ

Комисија је у остављеном року доставила коментаре на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2020. годину. У коментарима су наведена неслагања на основ за мишљење с резервом за запошљавање на одређено вријеме, за које су наведена образложења која су нам била позната током обављања ревизије. У већем броју коментара је наведено да су реализовани или ће бити реализовани у току 2021. године, те се код јавних набавки наводе ставови Комисије око датума на који треба да гласе докази о испуњавању услова за личну способност. Наведена образложења и коментаре нисмо могли прихватити јер нису адекватни, нити је приложена релевантна документација која би утицала на измјене налаза и мишљења у Извјештају. У коначном Извјештају је коригован дио текста у тачки 7. Јавне набавке (...“рок за достављање понуда је 07.09.2020. године“) који сада гласи ...“датум достављања понуде је 07.09. 2020. године“ Детаљно објашњење коментара који нису прихваћени (и дијелова који су прихваћени) дато је у одговору на достављене коментаре на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2020. годину, који је достављен руководству Комисије уз коначан Извјештај о обављеној финансијској ревизији за 2020. годину.

Вођа тима за финансијску ревизију

Сњежана Баштинац, виши ревизор, с.р.

Руководилац Одјељења за финансијску ревизију

Миро Галић, виши ревизор, с.р.

Чланови тима за финансијску ревизију

Фатима Механовић, ревизор, с.р.

Аднан Мухаремагић, ревизор, с.р.

Руководилац Одјељења за развој, методологију и контролу квалитета финансијске ревизије

Драгољуб Ковинчић, виши ревизор, с.р.

Прилози

Табела I – Преглед расхода буџета за 2020. годину

Табела II – Биланс стања на 31.12.2020. године

Изјава о одговорностима руководства

Преглед расхода буџета за 2020. годину

КОМИСИЈА ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА БИХ

Табела I

Опис	Одобрени буџет	Усклађивања буџета	Укупни буџет (2+3)	Извршење буџета	Процент 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Текући издаци	1.361.000	0	1.361.000	1.264.837	93
Бруто плате и накнаде	1.064.000		1.064.000	1.010.249	95
Накнаде трошкова запослених	85.000	31.000	116.000	112.432	97
Путни трошкови	18.000		18.000	15.773	88
Издаци телефонских и пошт. услуга	22.000		22.000	17.976	82
Издаци за енергију и ком. услуге	2.000	500	2.500	2.008	80
Набавка материјала	11.000		11.000	8.088	74
Издаци за услуге превоза и горива	7.000	-2.000	5.000	1.345	27
Унајмљивање имовине и опреме	28.000	-2.500	25.500	23.223	91
Издаци за текуће одржавање	9.000	-1.000	8.000	5.163	65
Издаци за осигурање	3.000		3.000	1.452	48
Уговорене и друге посебне услуге	112.000	-26.000	86.000	67.128	78
2. Капитални издаци	2.000	0	2.000	1.486	74
Набавка земљишта	0	0	0	0	
Набавка грађевина	0	0	0	0	
Набавка опреме	2.000	0	2.000	1.486	74
Набавка осталих сталних средстава	0	0	0	0	
Реконструкција и инвестиционо одрж.	0	0	0	0	
3. Текући грантови	0	0	0	0	
4. Буџет-непосредна потрошња (1+2+3)	1.363.000	0	1.363.000	1.266.323	93
5. Вишегодишња капитална улагања	0	0	0	0	
6. Новчане донације	0	729.992	729.992	122.752	17
Донација Кемал Узун	0	43.885	43.885	0	0
Фонд америчког амбасадора	0	74	74	0	0
Библиотека Комисије	0	96	96	0	0
Јеврејско гробље	0	15	15	0	0
ІРА ЕХРО-АУС.	0	24.285	24.285	0	0
Мост на Жепи	0	4.000	4.000	0	0
Црвени крст	0	22.392	22.392	0	0
Рехабилитација крова зграде Хисторијског музеја	0	11.108	11.108	0	0
Превентивна конзервација збирки Земаљског музеја	0	623.667	623.667	122.752	20
Моја БиХ моје наслеђе	0	471	471		0
7. Програми посебне намјене	0	0	0	0	
8. Укупно (4+5+6+7)	1.363.000	729.992	2.092.992	1.389.075	66

Руководство је Преглед расхода буџета по економским категоријама одобрило _____ 2021. године.

Извршни званичник:

Мирзах Фочо

Биланс стања на 31.12.2020. године

КОМИСИЈА ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА БИХ

Табела II

Опис	31.12.2020.	31.12.2019.	Процент 2/3*100
1	2	3	4
1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	24.069	42.801	56
Новчана средства			
Краткорочна потраживања	24.069	42.801	56
Краткорочни пласмани			
Интерни финансијски односи			
Залихе			
Краткорочна разграничења			
2. Стална средства	45.815	58.679	78
Стална средства	473.975	474.857	100
Исправка вриједности	428.160	416.178	103
Неотписана вриједност сталних средстава	45.815	58.679	78
Дугорочни пласмани			
Дугорочна разграничења			
УКУПНО АКТИВА (1+2)	69.884	101.480	69
3. Краткорочне обавезе и разграничења	128.486	115.866	111
Краткорочне текуће обавезе	19.454	19.427	100
Краткорочни кредити и зајмови			
Обавезе према запосленима	109.032	96.439	113
Интерни финансијски односи			
Краткорочна разграничења			
4. Дугорочне обавезе и разграничења	0	0	
Дугорочни кредити и зајмови			
Остале дугорочне обавезе			
Дугорочна разграничења			
5. Извори средстава	45.814	58.680	78
Извори средстава	45.814	58.680	78
Остали извори средстава			
Нераспоређени вишак прихода/расхода			
УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	174.300	174.546	100

Напомена: Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.10. став 4., напоменуто је да биланс стања буџетских корисника неће бити уравнотежен (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који ради Министарство финансија и трезора на нивоу Буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен.

Руководство је Биланс стања одобрило _____ 2021. године.

Извршни званичник:
Мирзах Фочо

Изјава о одговорностима руководства

Међународни стандард врховних ревизионих институција (ISSAI 1580) предвиђа да ревизор треба да добије одговарајућу изјаву од руководства институције као доказ да руководство признаје своју одговорност за објективно приказивање финансијских извјештаја сагласно мјеродавном оквиру финансијског извјештавања, те да је одобрило финансијске извјештаје.

Руководство **Комисије за очување националних споменика Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Комисија) дужно је да обезбиједи да финансијски извјештаји за 2020. годину буду израђени у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 25/15 и 91/17) и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција Босне и Херцеговине (протокол Министарства финансија и трезора БиХ, број 01-08-02-1-1515-1/15, од 4.2.2015. године). Руководство је такође обавезно да поступа у складу са Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2020. годину (Службени гласник БиХ број 46/20) и пратећим упутствима, објашњењима и смјерницама које доноси Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, као и осталим законима у Босни и Херцеговини, тако да финансијски извјештаји дају фер и истинит приказ финансијског стања Комисије.

При састављању таквих финансијских извјештаја одговорности руководства обухватају гаранције:

- да је осмишљен и да се примјењује и одржава систем интерних контрола који је релевантан за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја и усклађеност са законима и другим прописима;
- да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе;
- да финансијски извјештаји садрже све релевантне податке и анализе извршења буџета, као и податке о систему интерних контрола и реализацији препорука ревизије;
- да се у пословању примјењују важећи законски и други релевантни прописи.

Руководство је такође одговорно за чување имовине и ресурса од губитака, па тако и за предузимање одговарајућих мјера да би се спријечиле и откриле проневијере и остале незаконитости.

Датум, _____

Извршни званичник

Мирзах Фочо